

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το παρόν πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υλοποιείται από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πρόγραμμα Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου

Θέμα σεμιναρίου: «Παγκόσμιες και ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση της δικαστικής ακεραιότητας»

Έργο UNODC – Ελλάδα - Άξονας 1: Ενίσχυση του πλαισίου ακεραιότητας των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών

Σύνοψη:

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστών, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διοργανώνουν εκπαιδευτικό σεμινάριο σχετικά με τις παγκόσμιες και ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές στη δικαστική ακεραιότητα. Το σεμινάριο διοργανώνεται στο πλαίσιο υλοποίησης του Άξονα 1 του έργου «Εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της διαφθοράς στην Ελλάδα».

Εισαγωγή:

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (UNCAC) αποτελεί τη μόνη νομικά δεσμευτική, οικουμενική πράξη κατά της διαφθοράς περιλαμβάνοντας μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμησή της. Ως θεματοφύλακας της σύμβασης, το UNODC υποστηρίζει τα Συμβαλλόμενα Κράτη στις προσπάθειές τους για την υλοποίηση των όρων της UNCAC.

Το άρθρο 11 παράγραφος 1 της Σύμβασης (όπως κυρώθηκε με τον ν. 3666/2008) σημειώνει τα εξής:

« Μέτρα που αφορούν τους δικαστές και τις εισαγγελικές υπηρεσίες:

1. Λαμβάνοντας υπόψη την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος και τον κρίσιμο ρόλο του στην καταπολέμηση της διαφθοράς, κάθε Κράτος Μέρος, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές του νομικού του συστήματος και με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας, λαμβάνει μέτρα για να ενισχυθεί η ακεραιότητα και να προληφθούν οι ευκαιρίες για διαφθορά μεταξύ των μελών του δικαστικού σώματος. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κανόνες για τη συμπεριφορά των μελών του δικαστικού σώματος.

2. Μέτρα παρόμοια με αυτά που λαμβάνονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, μπορούν να εισαχθούν και να εφαρμοστούν και για την εισαγγελική υπηρεσία, στα Κράτη Μέρη Κράτη Μέρη όπου δεν αποτελεί τμήμα του δικαστικού σώματος, αλλά χαίρει ανεξαρτησίας παρόμοιας με αυτή του δικαστικού σώματος.»

Υπό την ιδιότητά του αυτή, το UNODC δημιούργησε τον [Οδηγό Εφαρμογής και το Πλαίσιο Αξιολόγησης](#), με σκοπό την υποστήριξη των Συμβαλλομένων Κρατών κατά την εφαρμογή του Άρθρου 11 της UNCAC. Λόγω της συντομίας του άρθρου 11 και του ευρέος και ποικίλου φάσματος μέτρων εφαρμογής που ενδέχεται να προκύψουν από την εφαρμογή του, ο Οδηγός Εφαρμογής αποσκοπεί να υποστηρίξει τα κράτη κατά τον καθορισμό του καλύτερου τρόπου εφαρμογής του άρθρου. Για τον σκοπό αυτό, περιγράφονται αναλυτικά τα σχετικά διεθνή πρότυπα και οι βέλτιστες πρακτικές και

παρουσιάζεται μια σειρά ερωτημάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και μέτρων που εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 11. Μέσω των δύο αυτών εργαλείων, παρέχεται ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο αξιολόγησης για το άρθρο 11, όπως σημειώνει ο Οδηγός Εφαρμογής.

Η διεξαγωγή του σεμιναρίου θα βασιστεί στα εργαλεία και τους οδηγούς δικαστικής δεοντολογίας που έχουν αναπτυχθεί από το UNODC στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Προγράμματος για την εφαρμογή της [Διακήρυξης της Doha](#), όπως αυτή εγκρίθηκε από τα Κράτη Μέλη στο Δέκατο Τρίτο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη του Εγκλήματος και την Ποινική Δικαιοσύνη το 2015. Με αίτημα την ενσωμάτωση της πρόληψης του εγκλήματος και της ποινικής δικαιοσύνης στην ευρύτερη ατζέντα των Ηνωμένων Εθνών, και με την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, η Διακήρυξη της Doha αναγνωρίζει ότι το κράτος δικαίου και η βιώσιμη ανάπτυξη αλληλοσυνδέονται και αλληλοενισχύονται.

Σκοπός:

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να υποστηρίξει τους συμμετέχοντες δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς στην εναισθητοποίηση και καλύτερη κατανόηση της σημασίας των κανόνων συμπεριφοράς και δεοντολογίας για την επαγγελματική και προσωπική ζωή τους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις πρακτικές άλλων κρατών μελών.

Η Ελλάδα έχει θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο και ισχυρό πλαίσιο δικαστικής ακεραιότητας, το οποίο μάλιστα προστατεύεται από το Σύνταγμα. Με βάση την κοινή αυτή παραδοχή, αναγνωρίζεται ότι οι Έλληνες δικαστές και εισαγγελείς διαθέτουν τόσο τις γνώσεις, όσο και την εξοικείωση με τις αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 11 της Σύμβασης και ότι οι πρακτικές τους εφαρμόζονται προς τα υψηλότερα πρότυπα ακεραιότητας. Αντλώντας από αυτή τους την εμπειρία, το σεμινάριο σκοπεύει να παρουσιάσει με μια εις βάθος ανάλυση των [Αρχών Bangalore για τη Δικαστική Δεοντολογία](#)¹, του συναφούς [Σχολιασμού](#) αυτών, όπως και των όρων που περιγράφονται στο άρθρο 11 UNCAC, και στον συμπληρωματικό Οδηγό Εφαρμογής που αναπτύχθηκε από το UNODC. Οι Αρχές Bangalore αναγνωρίζονται ευρέως ως το βασικό εργαλείο διαμόρφωσης ορθών πρακτικών δικαστικής ακεραιότητας.

Το σεμινάριο σκοπεύει να εμβαθύνει περαιτέρω στην εφαρμογή των Αρχών Bangalore εστιάζοντας στις διάφορες προσεγγίσεις που υιοθετούν τα Συμβαλλόμενα Κράτη της UNCAC κατά την εφαρμογή του άρθρου 11 στις αντίστοιχες εθνικές τους δικαιοδοσίες, προσκαλώντας τους προσκεκλημένους ομιλητές να παρουσιάσουν διεθνή πρότυπα και παραδείγματα καλών πρακτικών των χωρών τους. Το σεμινάριο θα περιλαμβάνει συζητήσεις, πρακτικές ασκήσεις και ομιλίες διακεκριμένων ομιλητών, οι οποίοι θα παρέχουν τη δική τους εμπειρία και τις γνώσεις τους σχετικά με τα θέματα αυτά και θα παρουσιάσουν τις ορθές πρακτικές αντιμετώπισης. Οι ομιλητές θα περιλαμβάνουν έμπειρους εν ενεργεία ή πρώην δικαστές και εισαγγελείς, μέλη του [Παγκόσμιου Δικτύου Δικαστικής Ακεραιότητας](#), καθώς και ειδικούς συμβούλους δικαστικής ακεραιότητας.

¹ Οι [Αρχές Bangalore για τη Δικαστική Δεοντολογία](#), (όπως προκύπτουν από το Σχέδιο Κώδικα της Δικαστικής Δεοντολογίας του Bangalore του 2001, εγκρίθηκαν από την Δικαστική Ομάδα για την Ενίσχυση της Δικαστικής Ακεραιότητας και αναθεωρήθηκαν στη Συνάντηση Στρογγυλής Τραπέζης των Προέδρων Ανωτάτων Δικαστηρίων που πραγματοποιήθηκε στο Παλάτι της Ειρήνης, Χάγη, το Νοέμβριο του 2002), περιλαμβάνουν έξι βασικές αξίες με στόχο την καθιέρωση προτύπων ηθικής δικαστικής δεοντολογίας, την παροχή καθοδήγησης κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων, καθώς και τη δημιουργία ενός ρυθμιστικού πλαισίου δικαστικής δεοντολογίας..

Στόχοι και Προσδοκώμενα Αποτελέσματα:

Σύμφωνα με τους ανωτέρω σκοπούς, κατά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες αναμένεται να ενισχύσουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες γνώσεις και δεξιότητες:

- Κατανόηση της προέλευσης, του σκοπού και του περιεχομένου των Αρχών Bangalore και της σημασίας της εφαρμογής τους τόσο στην προσωπική ζωή των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, όσο και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,
- Εντοπισμός των συνθηκών υπό τις οποίες καλούνται να εφαρμόσουν τις αρχές δικαστικής δεοντολογίας, τόσο εντός, όσο και εκτός του χώρου εργασίας, και εξοικείωση με μια σειρά μεθόδων αντιμετώπισης συναφών προκλήσεων,
- Συνειδητοποίηση μιας σειράς γνωστικών προκαταλήψεων που μπορούν να επηρεάσουν την απονομή της δικαιοσύνης και αντανάκλαστικές δεξιότητες για την αντιμετώπιση αυτών των προκαταλήψεων;
- Ευαισθητοποίηση και κατανόηση των διεθνών και ευρωπαϊκών ορθών πρακτικών και του τρόπου εφαρμογής τους στην ελληνική πραγματικότητα.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου θα παρουσιαστεί το εκπαιδευτικό υλικό που παρέχεται στο πλαίσιο της Δραστηριότητας 6 του έργου. Το υλικό αυτό περιλαμβάνει ένα σύνολο γνωστικών εγχειριδίων και εργαλείων κατάρτισης, όπως εξειδικευμένα μαθήματα, ασκήσεις και εκπαιδευτικές παρουσιάσεις σε μορφή βίντεο. Επιπλέον, το UNODC θα εξηγήσει επίσης πώς οι συμμετέχοντες μπορούν να εγγραφούν στην πλατφόρμα, προκειμένου να επωφεληθούν από το υλικό αυτό και να το αξιοποιήσουν στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους.

Μεθοδολογία και Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

Το σεμινάριο θα διαρκέσει μία ημέρα και θα έχει διαδραστική δομή. Το σεμινάριο θα περιλαμβάνει παρουσιάσεις, συζητήσεις και ομαδικές εργασίες, κατά τις οποίες θα συζητηθούν οι προβληματικές που θα εκτεθούν, τα πρότυπα αντιμετώπισης και τα σχετικά ερωτήματα που προκύπτουν. Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι ενδεικτικό και μπορεί να προσαρμοστεί, να αλλάξει ή να αντικατασταθεί κατά τη διοργάνωση του σεμιναρίου εντός των επόμενων μηνών.

Λόγω της συνεχιζόμενης πανδημίας COVID-19, το σεμινάριο θα διεξαχθεί μέσω διαδικτύου, χρησιμοποιώντας λογισμικό τηλεδιάσκεψης, όπως Microsoft Teams, Zoom ή Kudo. Οι συμμετέχοντες θα λάβουν σαφείς οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή του επιλεγμένου λογισμικού, την εγγραφή και τη συμμετοχή τους στο σεμινάριο. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, θα παρέχεται ταυτόχρονη διερμηνεία από τα αγγλικά στα ελληνικά και αντιστρόφως.

Οι συμμετέχοντες θα λάβουν το πρόγραμμα του σεμιναρίου σε ηλεκτρονικό αντίγραφο, καθώς και το επιπλέον υλικό που θα χρησιμοποιηθεί κατά τις δραστηριότητες του σεμιναρίου. Στο πλαίσιο των εργασιών του σεμιναρίου, προτείνεται στους συμμετέχοντες να μελετήσουν τις [Αρχές Bangalore για τη Δικαστική Δεοντολογία](#) και τον [Σχολιασμό](#) αυτών.

Περιγραφή Δραστηριοτήτων

Το πρώτο μέρος του σεμιναρίου θα παρουσιάσει στους συμμετέχοντες το σκεπτικό και τους στόχους του σεμιναρίου και θα περιλαμβάνει τις σχετικές συστάσεις και εισαγωγικά σχόλια των ομιλητών. Αρχικά θα πραγματοποιηθεί μια εκ νέου εισαγωγή στο άρθρο 11 της UNCAC, καθώς και στον συμπληρωματικό οδηγό εφαρμογής και στο πλαίσιο αξιολόγησης. Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει μια επισκόπηση του ιστορικού και του σκοπού των Αρχών Bangalore για τη Δικαστική Δεοντολογία, καθώς και μια σύντομη ανασκόπηση των διευκρινίσεων που παρέχονται από τον Σχολιασμό των Αρχών

Bangalore από έναν από τους προσκεκλημένους ομιλητές. Λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρο και την εμπειρία των Ελλήνων δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, οι εισαγωγικές συνεδρίες της πρώτης ημέρας θα παρέχουν παραδείγματα των πρακτικών πτυχών εφαρμογής των Αρχών Bangalore.

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε μικρές ομάδες, προκειμένου να συζητήσουν και να αναλύσουν υποθετικές μελέτες περιπτώσεων σχετικά με θέματα εφαρμογής των Αρχών Bangalore. Στο πλαίσιο των συζητήσεων, τα μέλη της κάθε ομάδας θα κληθούν να αναλύσουν τις πρακτικές επιπτώσεις της εφαρμογής των Αρχών τόσο εντός όσο και εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου, με παραδείγματα προκλήσεων που ενδεχομένως προκύπτουν ως προς την ανεξαρτησία, την αμεροληψία, την ευπρέπεια, την ισότητα, την ικανότητα και την επιμέλεια των δικαστών και των εισαγγελέων.

Η τελική συνεδρία του σεμιναρίου θα περιλαμβάνει παρουσιάσεις σχετικά με τις υφιστάμενες προκλήσεις που προκύπτουν ως προς τη δικαστική ακεραιότητα και την εφαρμογή των Αρχών Bangalore. Μετά την ολοκλήρωση των σχετικών παρουσιάσεων, οι συμμετέχοντες θα συνοψίσουν τα ζητήματα και τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν σχετικά με την ηθική και τη δεοντολογία δικαστών και εισαγγελέων και θα διατυπώσουν τα καταληκτικά τους συμπεράσματα.

Συμμετέχοντες

30 εν ενεργεία δικαστές και εισαγγελείς:

- 10 δικαστές διοικητικής δικαιοσύνης,
- 10 δικαστές πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης,
- 10 εισαγγελείς.

Διάρκεια:

5 ώρες

29 Ιουνίου 2021 – Ενδεικτικό Πρόγραμμα

10:00 – 10:05 <i>Διάρκεια: 5 λεπτά</i>	Υποδοχή, συζήτηση τεχνικών θεμάτων και διαδικασία διαδικτυακού σεμιναρίου
10:05 – 10:20 <i>Διάρκεια: 15 λεπτά</i>	Εισαγωγικοί χαιρετισμοί <ul style="list-style-type: none"> • Εκπρόσωπος Εθνικής Αρχής Διαφάνειας • Εκπρόσωπος Εθνικής Σχολής Δικαστών • Εκπρόσωπος UNODC
10:20 – 11:15 <i>Διάρκεια: 55 λεπτά</i>	Εισαγωγή στο άρθρο 11 της UNCAC σε συνδυασμό με τον σχετικό Οδηγό Εφαρμογής και το Πλαίσιο Αξιολόγησης, καθώς και επισκόπηση του ιστορικού και του σκοπού των Αρχών Bangalore για τη Δικαστική Δεοντολογία με σύντομη ανασκόπηση των διευκρινίσεων που παρέχονται από τον Σχολιασμό των Αρχών. Κατά τις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις της παρούσας συνεδρίας θα ληφθούν υπόψη οι εμπειρίες των Ελλήνων δικαστών και εισαγγελέων, η συνεδρία, οι οποίοι θα κληθούν να παρουσιάσουν παραδείγματα των πρακτικών πτυχών εφαρμογής των Αρχών Bangalore. <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση ομιλητή UNODC (15 λεπτά) • Παρουσίαση Έλληνα Δικαστικού Λειτουργού (15 min) • Συζήτηση με συμμετέχοντες (25 λεπτά)
11:15 – 11:30	Σύντομο διάλειμμα
11:30 – 12:15 <i>Διάρκεια: 45 λεπτά</i>	<u>Ομαδική εργασία: (Συντονιστής: Έλληνας Δικαστικός Λειτουργός)</u> Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να χωριστούν σε ομάδες προκειμένου να συζητήσουν υποθετικές μελέτες περιπτώσεων σχετικά με την εφαρμογή των Αρχών Bangalore. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας, τα μέλη της κάθε ομάδας θα κληθούν να αναλύσουν τις υποθετικές μελέτες περιπτώσεων, να εντοπίσουν τις εφαρμοστέες Αρχές και να συζητήσουν παραδείγματα ή προκλήσεις που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των Αρχών τόσο εντός όσο και εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου. Κάθε ομάδα θα ορίσει έναν εισηγητή, ο οποίος θα σημειώσει τα βασικά συμπεράσματα της συζήτησης και θα τα παρουσιάσει συνοπτικά σε επόμενη συνεδρία.
12:15 – 12:30 <i>Διάρκεια: 15 λεπτά</i>	Άσκηση με προβολή βίντεο Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να παρακολουθήσουν ένα σύντομο βίντεο και να συμμετέχουν σε μία άσκηση ακολουθώντας τις οδηγίες των διοργανωτών.
12:30 – 12:45	Σύντομο διάλειμμα
12:45 – 13:15 <i>Διάρκεια: 30 min</i>	<u>Ομαδική εργασία (συνέχεια) (Συντονιστής: Έλληνας Δικαστικός Λειτουργός)</u> Μετά την ολοκλήρωση της προβολής και της ακόλουθης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν και πάλι στις ομάδες τους και θα συνεχίσουν τις συζητήσεις τους σχετικά με τις υποθετικές μελέτες περιπτώσεων.
13:15 – 14:00 <i>Διάρκεια: 45 λεπτά</i>	Παρουσιάσεις συμπερασμάτων ομαδικών εργασιών Οι εισηγητές κάθε ομάδας θα κληθούν να παρουσιάσουν τα βασικά συμπεράσματα των συζητήσεων που προηγήθηκαν (διάρκεια κάθε παρουσίασης: 3 – 5 λεπτά).

14:00 – 14:45 <i>Διάρκεια: 45 λεπτά</i>	Προκλήσεις που προκύπτουν ως προς τη δικαστική ακεραιότητα και την εφαρμογή των Αρχών Bangalore <ul style="list-style-type: none">• Παρουσίαση διεθνούς ομιλητή (10 λεπτά)• Παρουσίαση Έλληνα Δικαστικού Λειτουργού (10 λεπτά)• Συζήτηση με συμμετέχοντες (25 λεπτά)
14:45 – 15:00 <i>Διάρκεια: 15 λεπτά</i>	Συμπεράσματα και λήξη του σεμιναρίου – Διεθνής ομιλητής & Έλληνας Δικαστικός Λειτουργός